

Pulmoner Arteriyel Hipertansiyon

TÜSAD DPAH PVH ÇALIŞMA GURUBU

DR. ONUR YAZICI

Pulmoner hipertansiyon nedir?

Pulmoner hipertansiyon (PH) sağ kalpteki oksijen içeriği az olan kanı akciğere taşıyan pulmoner arterlerdeki kan basıncının yüksek olmasıdır. Pulmoner arterlerdeki basıncın yüksek olması kalbin sağ tarafındaki basıncın da yükselmesine neden olmaktadır.

Pulmoner dolaşım nedir?

Kalp sağ ve sol kısmında ikişer odacık (karıncık ve kulakçık) bulunduran ve her iki kısmı ayrı bir pompa gibi çalışan bir organdır. Vücuttaki dolaşımını tamamlamış ve oksijen içeriği az ama karbondioksit içeriği fazla olan kan yeniden oksijenlenmek ve içeriisindeki karbondioksiti uzaklaştırmak için toplardamarlar (venler) aracılığıyla önce sağ kalpteki kulakçığa ordan da sağ karıncığa geçer. Sağ karıncık akciğer atardamarları (pulmoner arterler) aracılığıyla kanı pompalama hareketi ile akciğerlere gönderir. Akciğerlere ulaşan oksijenden fakir kan kılcal damarlarda (kapiller) nefes alma ile akciğerlere ulaşan oksijenle zenginleşir ve yine burda içeriisindeki karbondioksit akciğerlere geçerek nefes verme yoluyla vücuttan uzaklaştırılır. Akciğerlerde oksijenlenmiş olan kan akciğer toplardamarları (pulmoner venler) ile önce sol kalpteki kulakçığa ordan da sol karıncığa gider. Sol karıncık pompalama hareketi ile oksijen içeriği yüksek olan kanı arterler aracılığıyla bütün dokulara gönderir. Dokular oksijeni aldıktan sonra bunu kullanır ve oksijen içeriği azalmış olan kan, dokularda üretilen karbondioksiti de alarak venler aracılığıyla yeniden sağ kalbe döner. Bu döngüye dolaşım denilmektedir.

Pulmoner Hipertansiyonun kaç çeşidi vardır?

PH kalbin sağ tarafındaki kan basıncının yüksek olduğunu ifade eder ama neden yüksek olduğunu belirtmez. Bu yüksek basınç kronik akciğer hastalıkları, akciğer damarlarında pıhtı olması veya kalbin sol tarafının zayıflaması gibi medikal durumlara bağlı gelişmiş olabilir. Bu tip PH'de altta yatan başka bir hastalığa bağlı olarak pulmoner arterlerde basınç yükselmiştir. Bazı durumlarda ise pulmoner arterler direkt hastalanır ve damar duvarında iltihap gelişimine ve düz kas dokusunda artışa bağlı olarak kalınlaşma ve daralma meydana gelir (Şekil 2). Bu değişiklikler sonucunda pulmoner arterlerdeki kan basıncı yükselir. Başka nedenlere bağlı olmadan pulmoner arterlerin yapısal bozulmasıyla oluşan bu tür PH'ye pulmoner arteriyel hipertansiyon (PAH) denilmektedir. Bazı romatizmal hastalıklarda, doğumsal kalp hastalıklarında, bazı karaciğer hastalıklarında, insan bağışıklık yetmezlik virüsü (HIV) enfeksiyonunda ve bazı ilaçların kullanımı sonrasında pulmoner arterlerin yapısı bozularak kalınlaşıp daralabilir ve PAH gelişebilir. Bazı PAH tiplerinde ise altta yatan neden belirlenemez.

PAH'da pulmoner arterlerdeki basınç yüksekliği diğer hastalıklara ikincil gelişen basınç yüksekliğinden daha fazladır.

Pulmoner Arteriyel Hipertansiyon

TÜSAD DPAH PVH ÇALIŞMA GURUBU

DR. ONUR YAZICI

PAH'da vücutta neler olur?

PAH'da pulmoner arterlerde daralma olması nedeniyle akciğere ulaşması gereken kan yeterince akciğere gidemez ve kanın bir kısmı sağ kalbe döner. Bunun sonucunda sağ kalp tarafında basınç artar ve fazladan bir yük oluşur. Eğer bu artmış basınç tedavi edilmezse kalbin sağ tarafı kanı akciğere göndermek için daha fazla çalışmak zorunda kalır ve bunun sonucunda zayıflayabilir ve yetmezlik gelişebilir. Kan akciğere yeterince iletilmediği için yeterince oksijenlenemez ve kan oksijen seviyesi normalden daha düşük olabilir. Bu durum sadece kalbin değil tüm organların etkilenmesine neden olur.

PAH kimlerde ve ne sıklıkta görülür?

PAH her yaşta ve cinsiyette görülebilmesine rağmen genellikle 30 -50 yaş arası kadınlarda daha sık görülmektedir. PAH nadir görülen bir hastalıktır ve toplumdaki sıklığının milyonda 15 - 50 vaka arasında olduğu tahmin edilmektedir.

PAH belirtileri nelerdir?

Hastalığın erken evresinde herhangi bir yakınmanız olmayabilir. Eforla gelişen nefes darlığı, halsizlik ve çabuk yorulma genellikle ilk belirtilerdir. Bunun dışında göğüs ağrısı, çarpıntı, ayak bileklerinde ve bacaklarda şişlik, baş dönmesi ve bazen bayılma şikayetleri görülebilir. Kan oksijen seviyeniz düştüğünde dudaklarınızda ve dilinizde morarma gelişebilir.

PAH tanısı nasıl konulur?

Eğer doktorunuz sizin PAH olabileceğinizi düşünürse, kalbinizin sağ tarafında basınç yüksekliğinin olup olmadığını görmek için bazı testler isteyecektir. Bu testler içinde genellikle ilk sırada kalbinizin ultrasonu (ekokardiyogram) olacaktır.

Eğer ekokardiyogram ile kalbin sağ tarafındaki basınç yüksek saptanırsa öncelikle bu duruma yol açabilecek hastalıkların tespiti için bazı testler istenecektir. Bu testler arasında bazı kan testleri, elektrokardiyogram (EKG), akciğer grafisi, solunum testleri, bilgisayarlı akciğer tomografisi veya akciğer sintigrafisi vardır. Eğer bu testlerin sonucunda PH'ye neden olabilecek bir hastalık saptanmazsa doktorunuz kalp kateterizasyonu ile kan damarınızdan bir tüp (kateter) ilerletilerek kalbinizin odacıklarına ulaşılması ve bu şekilde kalbin sağ tarafındaki basınç en doğru şekilde ölçülmesini isteyebilir.

Neler PAH'a yol açar?

PAH'ın nedenini belirlemek genellikle zordur. Doktorunuz PAH'a yol açan bazı hastalıkları bulmak için birkaç test isteyecektir. PAH'ın bilinen nedenleri arasında skleroderma veya lupus gibi romatizmal hastalıklar, metamfetamin veya kokain gibi yasadışı maddelerin veya zayıflama haplarının kullanımı, doğumsal kalp hastalıkları, siroz gibi karaciğer hastalıkları ve insan bağışıklık yetmezlik virüsü (HIV) gibi nedenler bulunmaktadır. Nedeni bilinen bu PAH tiplerine başka durumlarla ilişkili PAH denilmektedir. Bazı PAH türleri aynı aile bireyleri arasında görülebilir. Genetik mutasyonlara bağlı ortaya çıkan bu PAH tipine kalıtsal PAH denir. Bu tip PAH tanısı konulduğunda aile bireylerinin de taranması önerilmektedir. Bazı PAH tiplerinde ise hiçbir neden bulunamaz. Bunlara ise nedeni bilinmeyen (idiyopatik) PAH denir.

Pulmoner Arteriyel Hipertansiyon

TÜSAD DPAH PVH ÇALIŞMA GURUBU

DR. ONUR YAZICI

PAH hastalığının tedavisi var mı?

PAH'ın şu an için kesin bir tedavisi bulunmamaktadır ancak akciğer damarlarındaki basıncı azaltmak için kullanılan bazı ilaçlar mevcuttur. Her hastanın hastalığı farklı olduğundan size en uygun tedaviyi hekiminiz belirleyecektir. PAH'da hastalığın ilerlemesini sınırlamak için erken tanı ve tedavi önemlidir.

PAH nasıl tedavi edilir?

Eğer siz bir PAH hastasıysanız size uygulanabilecek birkaç çeşit tedavi vardır. Bunlar içerisinde ağız yoluyla alınan ilaçlar, direkt solunum yoluyla (inhaler) akciğerinize ulaşan ilaçlar ve damarınıza direkt verilen veya cilt altına bir pompa aracılığıyla sürekli olarak uygulanan ilaçlar bulunmaktadır. PAH tedavisinde kullanılan ilaçlar akciğerinizdeki damarları genişleterek akciğerlere kan akımını arttırmak ve kalbinizdeki yükü azaltmak için verilir. Bu ilaçlar dışında bazı PAH hastalarına vücudundaki aşırı sıvı yükünü uzaklaştırmak için idrar söktürücü (diüretik) ilaçlar verilebilir. Eğer kandaki oksijen seviyeniz düşükse oksijen kullanmanız gerekecektir. Eğer PAH için verilen uygun tedavilere rağmen hastalık ilerlerse akciğer nakli için uygun merkezlere yönlendirilmeniz gerekebilir. Bu tedaviler dışında doktorunuz şikayetlerinizin azalması için sizi pulmoner rehabilitasyon programlarına yönlendirebilir. Günümüzde PAH tedavisi için çeşitli ilaçların etkinliğini araştıran klinik araştırmalar devam etmektedir. Doktorunuz size PAH hastalığınızın tedavisi için bu çalışmalara katılmanızı önerebilir.

